



Ημέρα Διαλόγου

«Για ένα δημοκρατικό

και συμμετοχικό σχολείο»

Συμμετέχουν μαθητές και μαθήτριες
από γυμνάσια και λύκεια της Α' Αθήνας

Σάββατο 19 Δεκεμβρίου 2015

2^ο Πρότυπο Πειραματικό ΓΕΛ Αθήνας

Σύνοψη προτάσεων μαθητών για ένα δημοκρατικό και συμμετοχικό σχολείο Ημέρα Διαλόγου Αθήνας 19.12.2015

Οι 29 μαθητές και μαθήτριες από 14 σχολεία της Αθήνας, που συναντηθήκαμε στην Ημέρα Διαλόγου με τον Συνήγορο του Παιδιού στις 19.12.2015, προτείνουμε να υιοθετηθούν από τα σχολεία μας οι παρακάτω βασικές αρχές που μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός δημοκρατικού και συμμετοχικού σχολείου.

1. Να δίνεται νόημα **στην ουσία του σχολείου και της εκπαίδευσης**. Να μη δίνεται έμφαση στους βαθμούς και στις εξετάσεις, αλλά στην απόκτηση γνώσεων, στην καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, στην ανάπτυξη φιλικών σχέσεων, στην επικοινωνία, στη συνεργασία, στην κοινωνικότητα και στην απόκτηση θετικών εμπειριών. Οι μαθητές και οι μαθήτριες να παροτρύνονται να συμμετέχουν και να εκφράζουν τις απόψεις τους. Να καλλιεργείται η συνείδηση ότι για να γίνει καλύτερο το σχολείο χρειάζεται να προσπαθούμε όλοι να το αλλάξουμε και όχι να ρίχνουμε το φταίξιμο μόνο στους άλλους (καθηγητές ή μαθητές) για ό,τι γίνεται λάθος ή δεν μας αρέσει.
2. Να **ενημερώνονται** συστηματικά οι μαθητές και οι μαθήτριες για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, για τη νομοθεσία που ισχύει, τον σχολικό κανονισμό και τη λειτουργία των μαθητικών κοινοτήτων.
3. Οι μαθητές να συμβάλλουν μέσα από συζήτηση στη διαμόρφωση των **σχολικών κανόνων**, με βάση επιχειρήματα και όχι με αυταρχικότητα. Να δίνεται έμφαση σε κανόνες που μπορούν να υλοποιηθούν, ενώ κάποιοι κανόνες που είναι αναχρονιστικοί ή άδικοι να μπορούν να αναθεωρούνται. Οι κανόνες να αφορούν τόσο τους μαθητές όσο και τους εκπαιδευτικούς.
4. Να **ακούγεται η γνώμη** των μαθητών για θέματα που τους αφορούν. Να υπάρχει σεβασμός στην ελευθερία λόγου, και εκπαίδευση για τα όρια της ελευθερίας. Να γίνονται συζητήσεις μεταξύ μαθητών και καθηγητών κατά τη διάρκεια αλλά και εκτός του σχολικού ωραρίου, για διάφορα θέματα που ενδιαφέρουν τους μαθητές και για την εξασφάλιση καλύτερων σχέσεων.
5. Να υπάρχει **σεβασμός στη μοναδικότητα και την ιδιαιτερότητα** του κάθε παιδιού. Να μη γίνονται **διακρίσεις** λόγω φύλου, φυλής, θρησκείας, κοινωνικής ή οικονομικής κατάστασης, καταγωγής, εμφάνισης, απόψεων, σχολικής επίδοσης, ιδιαιτεροτήτων, σεξουαλικού προσανατολισμού, κλπ. Να αναλαμβάνονται δράσεις για την προστασία των ατόμων με ιδιαιτερότητες.
6. Οι **καθηγητές** να είναι προσιτοί, συνεργάσιμοι, συζητήσιμοι, ανεκτικοί και φιλικοί προς τα παιδιά χωρίς να είναι «φιλαράκια». Να εκδηλώνουν έμπρακτα το ενδιαφέρον τους. Να μην κατακρίνουν και υποτιμούν τους μαθητές. Να δείχνουν κατανόηση και υπομονή. Να υπάρχει συνέπεια, αλληλεγγύη και αλληλοσεβασμός ανάμεσα σε μαθητές-καθηγητές.
7. Να ζητείται η γνώμη των μαθητών για το **πώς γίνεται το μάθημα**. Το μάθημα να διεξάγεται με αλληλεπίδραση, με κίνητρα, με εναλλακτικούς και ευχάριστους τρόπους διδασκαλίας, με συμμετοχή των μαθητών και χρήση τεχνολογικών μέσων, ώστε οι μαθητές να μην είναι παθητικοί δέκτες γνώσεων. Να αναζητούνται και εναλλακτικοί τρόποι διεξαγωγής του μαθήματος, π.χ. στο προαύλιο.

8. Στο τέλος κάθε χρονιάς **οι καθηγητές να αξιολογούνται** από τους μαθητές, με διάφορα κριτήρια όπως οι πρωτοβουλίες που παίρνουν, η υποστήριξη της συμμετοχής των μαθητών στην τάξη, το ενδιαφέρον τους, η μεταδοτικότητα, η συμπεριφορά απέναντι στους μαθητές κ.α.
9. Να επαναπροσδιοριστεί η λειτουργία των **μαθητικών κοινοτήτων**, που χρειάζεται να έχουν ισχυρότερο ρόλο στο σχολείο. Οι υποψήφιοι να βγάζουν εμπεριστατωμένο λόγο πριν τις εκλογές, δείχνοντας ωριμότητα, υπευθυνότητα και το ενδιαφέρον τους για το σχολείο. Κάθε μήνα να διεξάγονται οι προβλεπόμενες τακτικές συζητήσεις – συνελεύσεις σε κάθε τάξη, να συζητούνται όλα τα θέματα που αφορούν τη σχολική ζωή και στη συνέχεια να δίνεται γραπτή ενημέρωση στο διευθυντή για τις αποφάσεις τους. Το 15μελές να συναντιέται τακτικά με το διευθυντή και να συζητάει θέματα που αφορούν τη σχολική ζωή. Οι προβλεπόμενες συνελεύσεις με συμμετοχή όλου του σχολείου (τρεις ετησίως) να πραγματοποιούνται, έτσι ώστε να ακούγονται και ανταλλάσσονται οι γνώμες των μαθητών για θέματα του σχολείου.
10. Η **σχολική βία και ο εκφοβισμός** να αντιμετωπίζονται μέσω συζήτησης. Να ορίζονται οι καθηγητές διαμεσολαβητές και να εκπαιδεύονται για τους τρόπους με τους οποίους θα βοηθούν να επιλύονται οι διαφορές με ειρηνικό τρόπο. Να εκπαιδεύονται και μαθητές διαμεσολαβητές που μπορούν να βοηθήσουν στην επίλυση συγκρούσεων – εντάσεων.
11. Να γίνονται προσπάθειες για **να μην περιθωριοποιούνται** ή απομονώνονται κάποια παιδιά, λόγω του χαρακτήρα τους ή προβλημάτων από το σπίτι τους. Να καθιερωθεί ο θεσμός των καθηγητών εμπιστοσύνης, στους οποίους, τα παιδιά που επιθυμούν μπορούν να μιλούν για θέματα που τους απασχολούν.
12. Να δίνεται δυνατότητα σε **ψυχολόγους** με έδρα εκτός σχολείου να βοηθούν τα παιδιά που έχουν ανάγκη και να υποστηρίζουν τους εκπαιδευτικούς στην αντιμετώπιση προβλημάτων.
13. Να γίνονται περισσότερες **ομαδικές – βιωματικές δραστηριότητες** (κινηματογράφος, θέατρο, τέχνες, αγωγή υγείας, περιβαλλοντικά και πολιτιστικά προγράμματα, δημοσιογραφία, κ.α.) με εναλλαγή ομάδων, βάσει των ενδιαφερόντων των μαθητών (και όχι μόνο των καθηγητών) με στόχο την καλλιέργεια ταλέντων, την αξιοποίηση των θετικών στοιχείων τους, την καλύτερη γνωριμία μεταξύ τους, την πραγματοποίηση συζητήσεων, τη δημιουργική απασχόληση, την καλύτερη γνώση του εαυτού τους, κλπ.
14. Να ενημερώνονται οι μαθητές για θέματα **επαγγελματικού προσανατολισμού** και να μπορούν να πηγαίνουν στα ΚΕΣΥΠ.
15. Να γίνεται σεβαστή η **ελευθερία πίστης**, ο εκκλησιασμός να είναι προαιρετικός και να μην επιβάλλονται κυρώσεις σε μαθητές που δεν πιστεύουν ή έχουν άλλο θρήσκευμα.
16. Όταν υπάρχει παραπτωματική συμπεριφορά μαθητών να προηγείται συζήτηση ή ορισμένες παρατηρήσεις και αν δεν πετύχουν τότε οι καθηγητές να οδηγούνται στις κυρώσεις. Ως **κυρώσεις** να μην είναι μόνο οι ποινές αλλά να υπάρχουν και εναλλακτικοί τρόποι που επιδιώκουν τη συμμόρφωση, αλλά και την εκτόνωση. Να μην επιβάλλονται ποινές χωρίς ειδική αιτιολόγηση.
17. Να υπάρχει σεβασμός στην **ιδιωτική ζωή** των μαθητών και οποιαδήποτε παραβίαση να γίνεται με τη συναίνεση μαθητή και καθηγητή.
18. Οι **γονείς** να συμμετέχουν μέσω του συλλόγου τους σε αποφάσεις που αφορούν το σχολείο συνολικά.

Προτεινόμενες ιδέες (που έχουν εφαρμοστεί σε κάποια σχολεία):

- Μια ομάδα μαθητών να συγκεντρώνει σε κλειστό κουτί ανώνυμα ή επώνυμα σημειώματα από μαθητές για διάφορα γεγονότα ή περιστατικά εντός σχολείου και να γίνεται συζήτηση με το 15μελές και διακριτικά με εκπαιδευτικούς.
- Οι μεγαλύτεροι μαθητές να υποδέχονται τους μικρότερους και να βοηθούν στην ένταξή τους στη σχολική ζωή.

Πώς θα διαδώσουμε το κείμενο αυτό στα σχολεία μας;

- Να ενημερώσουμε εμείς τους υπόλοιπους συμμαθητές μας, μαζί με το 15μελές.
- Να γίνει συνέλευση στο σχολείο ώστε να περάσει το μήνυμα σε όλα τα παιδιά.
- Να γίνουν συζητήσεις στις τάξεις.
- Να γίνει παρουσίαση στους εκπαιδευτικούς και στο σχολικό συμβούλιο.
- Να φτιάξουμε ένα βίντεο ή διαδραστικά κόμικ.
- Να αναρτηθεί το κείμενό μας στους πίνακες ανακοινώσεων στις τάξεις.
- Εάν είναι εφικτό, να επισκεφθεί ο Συνήγορος του Παιδιού το σχολείο μας όταν συζητηθούν οι προτάσεις μας.